

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XIII. An seruandæ sint iuris solennitates in permutatione rerum
Ecclesiasticarum, quæ sit inter ipsas Ecclesias? Vbi etiam quid dicendum
in vnione Ecclesiarum, & in dismembratione fructuum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

DVBITATIO XIII.

An seruandæ sint iuris solennitates in permutatione rerum Ecclesiasticarum, quæ sit inter ipsas Ecclesias? Vbi etiam, quid dicendum in vnione Ecclesiarum, & in dismembratione fructuum?

S V M M A R I V M.

- 1 Iuris solennitates in permutatione rerum Ecclesiasticarum seruandæ sunt spectata consuetudine, etiam si fiat inter ipsas Ecclesias.
- 2 Permutatio est rei alienatio, cum rei dominium transferat in alium.
- 3 Permutatio prohibetur eodem modo, quo prohibetur venditio, & donatio.
- 4 Venditio, & donatio etiam inter Ecclesias fieri non potest sine solennitate iuris.
- 5 Hereditas vnus Ecclesia non potest sine tractatu Capituli, Prælati, & summi Pontificis consensu permutari cum ornamento, vel hereditate alterius Ecclesiæ.
- 6 In praxi eadem iuris solennitas, idemque assensus Apostolicus adhibetur in permutatione inter Ecclesias, ac adhibetur in venditione, & donatione inter easdem.
- 7 Vnio Ecclesiarum fieri non potest sine iuris solennitatibus, quia hæc est quadam alienatio, exceptis tamen casibus Tridentini Concilii, inter quos vnus est ille, si vnio Ecclesiæ fiat loco Regulari.
- 8 Dismembratio fructuum non potest fieri sine iuris solennitatibus, quia hæc etiam est quadam alienatio.
- 9 Ex fructibus Ecclesiæ Parochialis non possunt erigi Canonici, quando maior numerus Sacerdotum non est necessarius ad Sacramentorum administrationem.
- 10 Causa, quæ est in præmio citatæ extrauagantis ambitio, non est causa finalis, sed impulsiva ad prohibitionem alienationis rerum Ecclesiæ faciendam.
- 11 Prohibitio citatæ extrauagantis non est de nouo lata, sed antiqua renouata, & confirmata.
- 12 Antiqua prohibitio alienandi, non solum fuit ne res exirent ab Ecclesia, & applicarentur vsui profano, sed etiam ne perirent, & ut conseruarentur.
- 13 Finis dictæ prohibitionis, cum per multiplicationem permutationum res consumantur, laeditur permutatione, etiam si fiat inter Ecclesias.
- 14 Pæna, & censura extrauagantis Ambitiosa non contrahuntur in permutatione facta inter Ecclesias ex eo, quod res Ecclesiæ in tali casu non exeunt ab Ecclesia. Idem dic de venditione, & donatione inter easdem.
- 15 Canones permittentes permutationem rerum Ecclesiasticarum inter Ecclesias sunt correcti per alios canones prohibentes.
- 16 Correctio textuum est vitanda quammaximè, & solùm admittenda quando clarè apparet correctionis fundamentum.
- 17 Sufficit in casu nostro, quod in aliis testibus permittatur permutatio inter Ecclesias, non tamen venditio, & donatio, & quod spectato iuris rigore contraria sententia sit satis probabilis.
- 18 Praxis Romana Curia non inducit legem de mente Pontificis seruandam, quia etiam in casibus non

necessariis solet haberi recursus ad Sedem Apostolicam.

- 19 Consuetudo tunc obligat quando sumus in interpretatione necessaria, secus autem quando sumus in facultatiuis, prout in casu nostro.
- 20 Ex actibus merè facultatiuis non inducitur consuetudo.
- 21 Consuetudo in actibus merè facultatiuis, non participat intrinsecas legis conditiones, quarum vna est, quod sit necessaria pro communitate.
- 22 Consuetudo si non est necessaria indebitè, ac proinde irrationabiliter, priuat subditos, & consequenter non potest habere vim legis.

Respondetur, seruandas esse in permutatione, etiam si permutatio fiat inter Ecclesias, saltem spectata consuetudine sic hodie recepta. Prima pars probatur, quia permutatio est rei alienatio, cum rei dominium transferat in alium: tum quia de ipsa permutatione loquuntur expressè cap. 1. de his, quæ fiunt à Prælato. Extrauag. *Ambitiosa*, & multa alia iura: & sic etiam docent communiter Doctores.

Secunda pars probatur, quia iura simpliciter & absolute loquuntur; tum quia in cap. sine exceptione, 12. quest. 1. cit. cap. 1. & cit. Extrauag. *Ambitiosa*, prohibetur permutatio eodem modo, ac prohibetur venditio, & donatio: sed venditio, & donatio, etiam inter Ecclesias, fieri non potest sine solennitate iuris: ergo similiter sine solennitate iuris neque fieri poterit etiam inter Ecclesias permutatio. Quapropter calix v. g. vel hereditas vnus Ecclesiæ non poterit sine tractatu Capituli, Prælati, & summi Pontificis consensu permutari cum ornamento, vel hereditate alterius Ecclesiæ. Sic Ioan. Andr. in cap. 1. de reb. Eccles. non alien. Butrius, Abbas *ibid.* Imola num. 1. & cap. sine exceptione, 12. quest. 2. Beroius *consil.* 179 n. 3 lib. 1. Mantica de iacuis, & ambiguis, lib. 25. tit. 6. num. 66. Gratian. *discept. forens.* cap. 674. num. 4. & 5. Filliuc. *tr.* 44. cap. 2. vers. quod est, Naldus in *summ. verb. permut.* num. 2. Lezan. *verb. alien.* num. 12. Rebuff. Redoanus, Genuensis, quos citat, & sequitur Quaranta *verb. Alienatio*, num. 15. Bonacina *quest.* 8. *punct.* 4. num. 20. & alij contra Riccium in *prax. decis.* 38. & 74. edit. 1. Triuisan. *decis.* 56. p. 2. (vbi ait, ita fuisse iudicatum,) Peregrinum in *compend. priuileg. verb. Alienatio*, dub. 7. Monal. *consil.* 91. n. 3. vol. 1. Megalium *tom. 1. var. resol.* 31. n. 10. Bordonum in *consil. regular. resol.* 27. n. 61. Clarin. c. 18. *contr. forens.* n. 30. Pasqualigum *tom. 2. decis.* 95. & Barbosam *alleg.* 95. n. 55.

Tertia pars probatur, quia teste ex aduersariis Riccio *resol.* 35. & 60. in *fin.* & Barbosa n. 57. Ita hodie habet praxis, vt scilicet eadem iuris solennitas, idemque assensus Apostolicus adhibeatur in permutatione inter Ecclesias, ac adhibetur in venditione, & donatione inter easdem. Vide quæ dicuntur *infra* dub. 23. per totam.

Ex dictis sequitur, quod non possit sine solennitatibus iuris fieri vnio Ecclesiarum, quia hæc est quadam alienatio. Sic Abbas, & alij, quos citat, & sequitur Quaranta n. 35. Excipe nisi vnio Ecclesiæ fiat loco Regulari, quia tunc non potest impugnari, ex Clement. Si vna Ecclesia, de rebus Eccles. non alien. & supponit Gloss. *libi. verb. Donatur.* Vide Tridentinum Concilium *sess.* 21. cap. 5. *sess.* 23. cap. 18. & *sess.* 24. c. 13. & 15. Vide etiam Thesaurum in *praxi*, part. 2. *verb. Alienatio bonorum Eccles.* §. quintus casus, & Lezanam *tom. 2. cap. 10. num. 4.*

Sequitur secundò, quod neque possit sine solennitatibus iuris fieri dismembratio fructuum; quia hæc etiam est quadam alienatio, vel saltem habet magis rationem alienationis, quam locatio, quæ si fiat ad longum tempus, etiam prohibetur. Hinc non possunt ex fructibus Ecclesiæ Parochialis erigi Canonici

picatus, quando maior numerus Sacerdotum non est necessarius ad Sacramentorum administrationem, vt ex decisionibus Roræ tradit Genuensis in praxi, c. 60. n. 17. & Riccius de iur. 47. § 93.

Obiicies. In permutatione rerum Ecclesiasticarum inter Ecclesias cessat ratio prohibitionis de alienandis rebus Ecclesiæ: ergo. Antecedens probatur, quia ratio prohibitionis est, ne res Ecclesiæ ab Ecclesia exeant, & profanis vsibus applicentur, sicuti constat ex procemio cit. Extrauag. Ambrosio, ibi: *Profanis vsibus applicare, vel cum maximo illorum, vel diuini cultus detrimento usurpare præsumunt.* Quæ verba cum sint procemialia, causam finalem dispositionis significant, l. fin. & ibi Abb. n. 3. de heredit. instituend. At in permutatione rerum Ecclesiasticarum inter Ecclesias hæc ratio cessat, vt patet: ergo aduersus talem permutationem lex prohibens non procedit. Consequentia probatur, quia solum præsumi debet extendi ad ea, ad quæ extenditur finis intentus in ipsa lege prohibente, cap. cum cessante, de appellat.

Respondetur, nego antecedens, & ad probationem respondeo, quod causa, quæ in procemio cit. Extrauag. Ambrosio, apponitur, non est causa finalis, sed impulsiva ad prohibitionem alienationis rerum Ecclesiæ faciendam: & sic quamvis ea cesset, non tamen cessat dispositio. Quod autem illa sit causa impulsiva, non autem causa finalis dispositionis, inde probatur: quia illa prohibitio non est de nouo lata, sed antiqua renouata, & confirmata: antiqua verò prohibitio alienandi, non solum fuit, ne res exirent ab Ecclesia, & applicarentur vsui profano, sed etiam ne perirent, & vt conseruarentur: qui finis, cum per multiplicationem permutationum res consumantur, & deteriorentur, læditur permutatione, etiam si permutatio fiat inter Ecclesias.

Accedit, quod alioquin posset inter Ecclesias fieri donatio, & venditio; quia per hos actus etiam res non exirent ab Ecclesia, nec applicarentur vsui profano. Accedit secundò, quod esto concedatur in Extrauag. Ambrosio, dictam causam appositam esse finalem prohibitionis, dicere tamen debemus, esse finalem prohibitionis, non utique, sed solum prohibitionis sub illis pœnis, censuræ scilicet, & priuationis beneficiorum; itavt in permutatione rerum Ecclesiasticarum inter Ecclesias (idemque dico de venditione, & donatione inter easdem) non contrahantur dictæ pœnæ ex eo, quod res Ecclesiæ in tali casu non exant ab Ecclesia, neque applicentur vsui profano.

Obiicies secundò. In c. ea enim, §. sibi inuicem, 10. quest. 2. cap. 1. de rebus Ecclesiæ non alien. & ex Clem. III. in c. ad quest. de rerum permutat. permittitur permutatio rerum Ecclesiasticarum inter Ecclesias, consentientibus Prælati: ergo.

Respondetur, hos textus esse correctos per alios prohibentes eodem modo permutationem, ac donationem, & venditionem, vt supra dicebam.

At quoniam (vt fatear) correctio textuum est vitanda quammaximè, & solum admittenda quando clarum apparet correctionis fundamentum, quod non est in casu nostro, dici potest, sufficere, quod in aliis textibus permittatur permutatio inter Ecclesias, non tamen venditio, & donatio: & sic, quod spectato iuris rigore, opposita sententia Riccij, Peregrini, Triuiliani, Barbose, & aliorum (præsertim si permutatio fiat inter Clericos, vel Regulares eiusdem Ecclesiæ, Monasterij, vel etiam Religionis, vt dicitur dub. 23.) sit etiam probabilis.

Et ad praxim Romanæ Curie respondetur, quod talis praxis non inducat legem de mente Pontificis seruandam; quia etiam pro casibus non necessariis, vt ad tollendos scrupulos, vel ex alio capite, vt in casu Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

nostro, solent haberi recursus ad Sedem Apostolicam, & impetrari à Pontifice ea, quæ etiam ab Ordinariis obtineri possunt. Quapropter dicendum, quod tunc solum consuetudo interpretatione, quæ obliget, legem interpretetur, quando sumus in necessariis, non autem quando sumus in facultatiis, itavt praxis versetur circa ea, quæ sunt in libera potestate cuiuscumque, quia ex actibus meræ facultatis non inducitur consuetudo, sicuti tradunt Rochus de Curte cap. fin. num. 366. de consuetud. Alias in cap. A. bates, num. 10. de verb. signific. cap. ad nostram, de confirm. utili, vel inutili, cap. cum sit generale, num. 15. de foro compet. cap. ex parte, num. 7. de concess. præbend. & cap. quoniam, num. 8. de vita, & honest. cler. Cyn. in lib. 2. Cod. quæ sit longa consuetudo, Calderin. consil. 3. num. 3. de consuetud. Cælen. cons. 4. num. 6. Dec. cons. 437. in fin. Rol. à Valle cons. 22. n. 20. Afflict. decis. 388. num. 4. Pedemontan. decis. 99. num. 43. Ripa in cap. cum Ecclesia Sistrina, num. 44. de causa possessionis, & propriet. Mantica decis. 10. num. 12. Rebuff. de pacific. possess. num. 335. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 5. §. 6. num. 36. Rota decis. 778. in fin. part. 1. divers. & decis. 162. num. 10. coram Gregorio XV. vbi latè Oliuer. num. 16. Et ratio est, quia tunc consuetudo non participat intrinsecas legis condiciones, quarum vna est, quod sit necessaria pro communitate, cap. Regula, distinct. 29. cap. erit autem, dist. 2. & ibi Gloss. verb. Neceßaria, S. Thom. 1. 2. quest. 95. art. 3. Medina, & Viuers ibid. Vasquez disp. 151. cap. 1. num. 10. Rebuff. tom. 1. Constit. reg. in procem. num. 26. & Xammar. de offic. Iud. part. 1. quest. 16. num. 51. Vnde si non est necessaria, indebitè, ac proinde irrationabiliter grauât subditos, & consequenter non potest habere vim legis, cum in tantum habeat vim legis, in quantum participat condiciones legis.

DVBITATIO XIV.

An seruandæ sint iuris solennitates in alienatione iurispatronatus, sepulchri, & similibus?

S V M M A R I V M.

- 1 In alienatione iurispatronatus, sepulchri, & similibus cum computentur inter bona immobilia, vel saltem mobilia pretiosa, seruandæ sunt iuris solennitates, si peres Ecclesiam existant.
- 2 Iurispatronatus laicum potest alienari de solo consensu Episcopi.
- 3 Iurispatronatus sepulchri, & similibus est quid spirituale.
- 4 Iura prædicta consequenter, seu accessorie vendi possunt sine simonia.
- 5 Ius patronatus sine simonia simpliciter alienari potest donatione, quia rebus sacris irreuerentia non committitur in donatione.
- 6 Donatio iurispatronatus laicalis non indiget Episcopi consensu, si fiat Ecclesiæ, vel loco pio, secus si fiat laico.
- 7 Idem dic cum permutatur spirituale cum spirituali, quod non est ipsum beneficium, sine simonia alienari posse permutatione cum iurispatronatus alicuius Ecclesiæ, vel loci pij, etiam sine Episcopi licentia.
- 8 Permutatio non potest fieri de iurispatronatus cum priuato sine Episcopi consensu, si iurispatronatus sit Ecclesiæ: at si sit iurispatronatus priuatum, non requiritur necessario, sed solum ex probabiliori sententia.